

L'Estatut del "peix al cove"

El pacte Zapatero-Mas ha aconseguit tancar un acord majoritari sobre l'Estatut. El text pactat recull avenços importants en competències o llengua. No es pot posar en dubte. Ara bé, és també una evidència que en els punts cabdals de la reforma (finançament i definició de Catalunya) l'acord s'assembla com la nit al dia al text sortit del Parlament.

Ara fa tres setmanes, els partits catalans que van aprovar l'Estatut a Catalunya es van reunir al Palau de la Generalitat a instàncies del president Maragall. L'objectiu de la trobada no era cap altre que definir conjuntament fins a on estaven disposats a cedir davant del Govern espanyol. D'aquesta trobada van sortir vuit punts irrenunciabls; dels quals en destacaven dos per sobre de la resta: la definició de Catalunya com a nació havia d'anar a l'articulat, i s'havia de crear una única agència tributària, participada majoritàriament per la Generalitat, encarregada de recaptar tots els impostos a Catalunya. Finalment, ni una cosa ni l'altra. El pacte Mas-Zapatero relega el terme nació al preàmbul de l'Estatut. A més de buidar aquest terme de validesa jurídica, situant-lo al preàmbul, es desdibuixa la redacció, clara, pactada al Parlament ("Catalunya és una nació") per una versió més ambigua: "El Parlament defineix de manera àmplia Catalunya com a nació."

Evolució del model actual de finançament. Els partits catalans eren conscients que, tot i la pressió exercida des de Catalunya, el PSOE no estava disposat a cedir en el reconeixement nacional. És per això que situaven com a punt cabdal de la reforma aconseguir, si més no, un nou model de finançament, tal com reclama la proposta aprovada el passat mes de setembre. En aquest sentit, l'aspiració catala-

na de crear un agència tributària pròpia que recaptés tots els impostos suportats a Catalunya era la clau de volta. Tampoc això no ha estat possible. El nou Estatut només preveu la creació, en el termini de dos anys, d'una agència tributària consorciada a parts iguals entre l'estat i la Generalitat, que podria convertir-se, algun dia, en única agència catalana. Catalunya, per tant, recaptarà de moment els impostos propis (com els de successions i donacions o el de transmissions patrimonials) i els que l'estat li cedeixi parcialment (la meitat de l'IVA i de l'IRPF i el 58% dels impostos especials, segons es desprèn de l'acord de la Moncloa). L'estat mantindrà el control de la resta, inclòs el cent per cent del sucós impost de societats. El model pactat entre Rodríguez Zapatero i Artur Mas augmenta lleugerament la cistella d'impostos, és a dir, millora el model actual, però no el canvia pas. A més, d'entrada, no assegura més diners. La Generalitat participarà en el rendiment dels impostos que té cedits, però serà l'estat qui, a través del Consell de Política Fiscal i Financera, determinarà quina quantitat ha de destinar Catalunya a la solidaritat i a l'anivellament de les comunitats autònomes. Com a contrapartida, es crearà una comissió bilateral (estat-Generalitat) que haurà de ratificar aquests acords. A més, el Govern espanyol es compromet que l'aplicació dels nivells d'anivellament i de solidaritat no deixin Catalunya en una situació pitjor de la que tenia abans de contribuir a la

resta de l'estat. Un altre dels punts és que fa referència a la inversió de l'estat en infraestructures. El Govern espanyol es compromet a invertir a Catalunya durant els pròxims set anys l'equivalent al PIB català. Part de la inversió, però, podria anar a càrrec del rescabament de peatges.

Equiparació del català i competències. El nou Estatut obliga els ciutadans de Catalunya a conèixer el català. És a dir, ningú no estarà obligat a parlar-lo —com sovint es vol creure en l'Espanya controlada pel PP—, però sí que hi haurà l'obligació d'entendre'l. Per tant, s'equipara per primera vegada el castellà i el català. Tot i així, el PSOE ha aconseguit eximir d'aquesta responsabilitat els funcionaris de justícia (jutges i fiscals). Per a aquestes persones el català només serà un mèrit determinant. En camp de la justícia, es respecta l'acord del Parlament de mantenir el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya com a l'última instància judicial del país. Però, bé, l'estat participarà en l'elecció de membres que configuren el Consell de Justícia de Catalunya, que, alhora, seran els encarregats de nomenar el president o presidenta del Tribunal. La proposta catalana atorgava aquesta potestat al Parlament de Catalunya. En el terreny de les competències, els partits catalans han aconseguit evitar la intromissió del Govern espanyol, a través de lleis orgàniques, en les matèries que l'estat té cedides a Catalunya. És el que es coneix com a blindatge de competències. La proposta final respecta bona part l'acord sobre immigració: la Generalitat podrà donar permisos de treball i, en coordinació amb el Govern de Madrid, podrà pactar el contingent d'immigrants que entren a Catalunya. Pel què fa a ports i aeroports s'aconsegueix crear un consorci integrat per l'estat, la Generalitat, alguns ajuntaments i empreses privades per gestionar l'Aeroport de Barcelona. La proposta aprovada a Catalunya reclama que les condicions d'aquesta gestió quedin reflectides en una llei elaborada pel Parlament. L'acord a què s'ha arribat amb l'estat, de moment, no ho deixa clar.